

DREPTUL

LEGIslaTİUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, MEITANI G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR - ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechin 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

Cu acest număr se termină colecțiunea *Dreptului* pe anul 1914.

S U M A R

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea II*: Ion M. Sândoiu cu Ministerul, public.
Curtea de apel din București, secțiunea III: Ministerul cultelor cu Al. Fălcoianu.

Tribunalul Ilfov, secțiunea I, civ.-cor.: Theodor Atanasiu cu Al. Juca.

Judecătoria ocolului VII, București: Maria C. Marian cu Primăria comunei București.

JURISPRUDENȚA STRAINA. — *Curtea de apel din Lyon* — Observațiune de S. R.

Bibliografie.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA II

Audiența dela 16 Septembrie 1914

Președința d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Ion M. Sândoiu cu Ministerul public

OMOR. — ASASINAT. — PRECUGETARE. — PÂNDIRE. — CHESTIUNI PUSE JURĂȚILOR. — VERDICT. — CONTRARIETATE. — ART. 226, 227, 228 ȘI 232 C. PEN.

Daca precugetarea poate să existe independent de pândire, pândirea implică însă în sine și precugetarea, astfel că verdictul juraților care răspunde afirmativ la pândire și negativ la precugetare, este contrazicător și dat cu violarea legii penale.

No. 2116. — Casată după divergință și în urma recursului făcut de Ion M. Sândoiu, decizia Curței cu jurați din județul Dolj, No. 19 din 1914.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier C. G. Rătescu.

S'au ascultat: d-l avocat Boboc, din partea recurentului, în dezvoltarea motivului de casare, rămas în divergință; d-l procuror-general Sc. Popescu, în concluziuni.

Curtea deliberând,

Asupra motivului I de casare, rămas în divergință prin hotărârea No. 1911 din 1914:

«Violarea art. 225, 226, 227, 228 și 232 c. pen.

«Am fost trimis înaintea Curței cu jurați de Dolj, pentru faptul de omor, cu voință, cu premeditare și pândire și la chestiunile puse de d-l președinte: 1) dacă am comis omorul cu voință; 2) dacă l-am comis cu precugetare; 3) dacă l-am comis cu pândire; d-nii jurați au răspuns că am comis omorul cu voință, că, l-am comis cu pândire, însă că nu l-am comis cu precugetare. Or, un astfel de verdict, care trădează grava nedumerire a d-lor jurați, este contradictoriu, căci nu se poate înțelege să existe pândire fără precugetare. Verdictul acesta confuz este dat cu violarea art. 226 c. pen., după cum e dată și decizia cu violarea art. 232 c. pen., căci articolul acesta pe care l-a aplicat Curtea pedepsește tocmai precugetarea pe care jurații au înălțurat-o din cauză.

«Tot pentru acest motiv, Curtea de casație secțiunea II, a mai casat, cum se vede în decizia No. 257 din 3 Mai 1889, buletinul casației din 1889 pag. 547».

Având în vedere deciziunea adusă în recurs din care se constată, că Ion M. Sândoiu al 2-lea, fiind trimis prin deciziunea Camerei de punere sub acuzare de pe lângă Curtea de apel din Craiova, cu No. 33 din 1914, în judecata Curței cu jurați din județul Dolj, pentru faptul că în seara zilei de 8 Decembrie 1913, cu voință, precugetare și pândire a omorât pe cârciumarul Ion M. Oncescu, crimă prevăzută și pe-

depsită de art. 225, 226, 227, 228 și 232, al. 1, c. pen., comisiunea juraților, prin verdictul său a răspuns afirmativ la chestiunea omorului cu voință și la aceea a pândirei, însă negativ la aceea a precugetării; că, în urma acestui verdict, Curtea cu jurați, făcând aplicarea art. 222, 226, 228 și 232, al. 1, c. pen., a condamnat pe Ion M. Săndoiu la muncă silnică pe toată viața;

Considerând că chestiunea dedusă în judecata acestei Inalte Curți, prin motivul de casare, este de a se ști dacă acest verdict este sau nu contrazicător;

Considerând că legiuitorul după ce arată prin art. 226 c. pen., că omorul comis cu precugetare sau cu pândire se numește asasinat, și după ce prin art. 227 și 228 din acelaș cod, definește precugetarea și pândirea, apoi prin art. 232 al. 1, prevede că «tot culpabilul de omor cu precugetare se va pedepsi cu muncă silnică pe viață», fără a vorbi în acest articol și de pândire;

Considerând că dacă precugetarea poate să existe, independent de pândire, pândirea implică însă în sine și precugetare;

Considerând că, condus de această idee, legiuitorul nostru în art. 232 c. pen., voind a pedepsi asasinatul, așa cum îl definise în art. 226 c. pen., vorbește numai de pedeapsa omorului cu precugetare, fără a menționa și cealaltă circumstanță agravantă a pândirei, ce și ea transformă omorul simplu în asasinat și aceasta, pentru motivul că pândirea implicând precugetare, prin această sancțiunea, adică pedepsirea ei, e coprinsă în textul art. 232 c. pen.;

Că, în sistemul legii noastre, care nu a reprodus întocmai textul francez unde se vorbește pur și simplu de pedeapsa asasinatului iar nu de circumstanțele care îl alcătuiesc, a admite că pândirea nu implică precugetare, ar urma ca omorul cu pândire să fie pedepsit ca simplu omor iar nu ca asasinat, cum îl definise în art. 226, întrucât art. 232 nu prevede formal pedeapsa omorului cu pândire, ceace evident n'a putut fi intențiunea legiuitorului și nu poate fi admis;

Că, dar, pândirea implicând în sine precugetare, verdictul juraților care răspunde afirmativ la pândire și negativ la precugetare, ca în cazul de față, este contrazicător și dat cu violarea suscitatorilor texte de lege;

Că, prin urmare, motivul de casare este întemeiat.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA III

Audiența dela 20 Noembrie 1914

Președința d-lui I. Baștea, consilier

Ministerul Cultelor cu Al. Fălcoianu

BISERICĂ. — OBIECTE AFECTATE CULTULUI RELIGIOS. — DACA POT FACE OBIECTUL TRANZACȚIUNILOR — ART. 963 ȘI 966 C. CIV. — ART. 6 DIN LEGEA ASUPRA CLERULUI MIREAN. — ART. 20 ȘI 22 DIN REGULAMENTUL PENTRU CONSERVAREA MONUMENTELOR ISTORICE. — ART. 112 DIN LEGEA CASSEI BISERICILOR.

Potrivit art. 963 c. civ., numai lucrurile ce sunt în comerț putând face obiectul unui contract, urmează că odoarele bisericești cum și toate obiectele sacre cari au servit unei biserici fiind bunuri sfinte și obștești, nu pot face obiectul tranzacțiilor comerciale, iar convențiunea prin care s'ar dispune vinderea unor asemenea obiecte are a fi anulată potrivit art. 966 c. com., ca fondată pe o clauză ilicită.

No. 177. — Admis apelul făcut de ministerul cultelor și instrucțiunii publice, administrația Cassei Bisericești, contra sentinței civile No. 457 din 1913, a tribunalului Ilfov, secția I, în proces cu Al. Fălcoianu.

S'a ascultat d-l avocată D. R. Rosetti, din partea apelantului minister, în susținerea motivelor de apel.

Curtea,

Asupra apelului făcut în termen de ministerul cultelor și instrucțiunii publice, administrația Cassei Bisericești, contra sentinței civile a tribunalului Ilfov, secția I, No. 457 din 1913, prin care i s'a respins ca nefondată acțiunea intentată prin petiția înregistrată la No. 5167 din 1912 contra lui Al. Fălcoianu;

Având în vedere că, prin această acțiune, apelantul cere obligarea numitului Al. Fălcoianu să-i restituie pentru biserica Sf. Treime din Urziceni: o tăviță de argint, o tipsie, un potir cu tăvița lui, o candelă de argint, o cutie de argint pentru sfintele daruri, ce au servit cultului religios la zisa biserică și pe care dânsul le-a ridicat în mod neregulat și fără nici un drept, în caz de refuz, la plata sumei de 50.000 lei;

Având în vedere concluziunile scrise depuse de părți la prima instanță și cele orale puse azi înaintea Curții de reprezentantul apelantului, motivele din sentința apelată, și celelalte acte și lucrări dela dosar, din care rezultă în fapt următoarele:

În luna Iulie 1911, intimatul făcând o cerere epi-

tropiei bisericeii Sf. Treime din Urziceni, să fie autorizat a ridica dela acea biserică obiectele a căror restituire se cere azi, pe care se află iscăliturile și portretele strămoșilor săi Fălcoeni, cu obligațiune de a le înlocui cu altele noi de aceeaș natură, epitropia i-a încuviințat-o, iar această deciziune a fost aprobată și de administrația Cassei Bisericeii prin adresa No. 20.752 din 1911.

Intimatul primind obiectele vechi, le-a înlocuit cu altele noi, precum se obligase, însă administrația Cassei Bisericeii revenind asupra aprobării date, îl somează în Ianuarie 1912, să restituie obiectele ridicate și numitul refuzând, ministerul cultelor i-a intentat acțiunea de față, cerând anularea convențiunii și restituirea obiectelor de mai sus, nefiind susceptibile de a deveni proprietate particulară din cauza naturei și destinațiunii lor. Tribunalul, fără a discuta motivul invocat, a respins acțiunea ministerului, pantru considerațiunea că învoiala fiind executată de fapt, prin predarea de bună voie a obiectelor, reclamantul nu s'ar găsi în drept nici să ceară restituirea lor și mai puțin să atace învoiala făcută chiar dacă a fost făcută în mod nelegal;

Având în vedere că, în drept, potrivit art. 963 c. civ., numai lucrurile ce sunt în comerț pot face obiectul unui contract, iar după dispozițiunile art. 966 obligațiunile fondate pe o cauză ilicită nu pot avea niciun efect;

Considerând că, atât după vechile canoane ale bisericeii ortodoxe de răsărit, care după Constituție este biserică dominantă în Stat, cât și după art. 6 din legea asupra clerului mirean și art. 2 și 22 din regulamentul pentru conservarea monumentelor istorice, bisericile ca și odoarele bisericești sunt bunuri sfinte și obștești și nu se pot vinde nici cumpăra;

Considerând că interzicerea înstrăinării obiectelor ce au servit cultului religios mai rezultă și din regulamentul legii pentru înființarea administrației Cassei Bisericeii, care prin art. 112 prevede că chiar obiectele sacre rămase dela un călugăr, după moartea sa, rămân proprietatea mănăstirei și nu se pot moșteni;

Că cu atât mai mult, și pentru respectul datorit cultului, nu pot face obiectul tranzacțiilor comerciale, obiectele sacre ce au servit unei biserice, ca în speță, un șir întreg de ani la oficierea cultului religios;

Că, prin urmare, și în cazul de față obiectele ridicate de intimat din biserică Sf. Treime din Urziceni, fiind din cele ce au servit la celebrarea cultului religios, nu puteau face obiectul nici unui fel de transacțiuni;

Că, dar, fără a mai discuta chestiunea de nulitate din punctul de vedere al formalităților de îndeplinit, convențiunea invocată de intimat în justificarea deținerii obiectelor în discuțiune, conținând o cauză ilicită, e radical nulă și ca atare trebuie socotită ca fără nici o valoare;

Că, astfel fiind, acțiunea apelantului e întemeiată și deci intimatul urmează să fie obligat să restituie obiectele pretinse, contrariu să plătească valoarea lor;

Considerând că Curtea, apreciind asupra acestui punct și ținând socoteală atât de valoarea materială și artistică a obiectelor, cât mai ales de valoarea istorică și pioasă ce reprezentau prin natura și destinațiunea lor, fixează la 30.000 lei suma ce intimatul urmează să plătească apelantului în cazul când nu le va restitui în natură.

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

S-mnași: I. Baștea, Eft. Antonescu, Al. Juca.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚ. I, CIV.-COR.

Audiența dela 30 Octombrie 1913

Președinte d-lui C. C. Bossie, judecător de ședință

Theodor Atanasie cu Al. Juca

COMPETINȚĂ. — SERVITUTE. — NEGAREA EXISTENȚEI EI. — STABILIREA VALOREI LITIGIULUI. — ART. 32 DIN LEGEA JUDECĂTORILOR DE OCOL.

COMPETINȚĂ. — DETERMINAREA VALOREI OBIECTULUI ÎN LITIGIU. — ART. 27 ȘI 32 DIN LEGEA JUDECĂTORILOR DE OCOL.

SERVITUTE. — DOBÂNDIRE. POSESIUNE DE 30 DE ANI. — TĂGĂDUINȚĂ. — ART. 623 ȘI 1853 C. CIV.

1° Când printr'o acțiune negativă se cere în judecată constatarea neexistenței unui drept de servitute, judecătorul de ocol este competente a statua în primă instanță dacă valoarea dreptului ce se tăgăduiește nu întrece competența judecătorului de ocol, indiferent de valoarea prejudiciului ce s'ar putea cauza părții reclamante prin existența dreptului de servitute pe care îl contestă.

2° Valoarea cererii și prin urmare competența unei instanțe judecătorești trebuie determinată după valoarea ce o are obiectul în litigiu în momentul intentării acțiunii, de oarece drepturile

părților se apreciază după starea în care se găseau în momentul prezentării cererei în judecată, iar nu după durata procesului.

3° Potrivit art. 1853 c. civ., posesiunea ce se exercită prin simpla îngăduință nu constituie o posesiune de proprietar, astfel că o servitute exercitată timp de 30 de ani prin îngăduință, nu poate constitui un drept de servitute dobândit prin posesie în sensul art. 623 c. civ.; și există îngăduință oridecâteori actele de posesiune exercitate de proprietarul fondului dominant nu aduc un prejudiciu apreciabil proprietarului fondului servant și când acesta din urmă nu are un interes serios de a se opune.

No. 588. — Respins ca nefondat apelul făcut de Teodor Atanasiu, contra cărței de judecată civilă No. 90 din 1912, a judelei ocolului I, București.

S'au ascultat: d-l avocat N. Fleva, din partea apelantului, d-l avocat Cezar Pascu, din partea intimatului.

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de Theodor Atanasiu, prin petiția înregistrată la No. 14025 din 1912, în contra cărței de judecată No. 90 din 19 Mai 1912 a judecătoriai ocolului I din București;

Având în vedere concluziunile orale și scrise, precum și actele din dosar;

Având în vedere că, în fapt, se constată următoarele:

La 12 Mai 1912, intimatul Al. Juca, a introdus acțiune înaintea judecătoriai ocolului I București, prin care cere să fie obligat apelantul Teodor Atanasiu, să astupe acele trei ferestre ce avea deschise în zidul imobilului din strada Smârdan 51 (Hotel Concordia), și care avea vedere directă asupra imobilului din strada Smârdan 49, proprietatea sa, să-i acorde execuția provizorie și daune. Judecătoria de ocol constatând că Teodor Atanasiu n'a făcut dovada că are vr'un drept de servitute de vedere, prin cartea de judecată No. 90 din 1912, admite în parte acțiunea, dispune închiderea acestor ferestre, acordând și execuția provizorie. Nemulțumit pe cartea de judecată, Teodor Atanasiu, face apelul care se judecă astăzi și o contestațiune pentru a obține suspendarea execuției provizorii, care s'a respins prin sentința acestui tribunal, No. 462 din 1913;

Având în vedere că în motivarea apelului său, Teodor Atanasiu, susține, în prim rând, că judecătorul

de ocol nu era competente să judece această acțiune căci ea nu putea fi privită nici ca acțiune posesorie, nici ca o acțiune relativă la exercițiul servituții, ci ca o acțiune petitorie, care nu putea intra în competența judecătoriai, obiectul procesului având o valoare care întrece suma de 3.000 lei;

Având în vedere că atât din cuprinsul petițiunii de intentarea acțiunii, din modul cum a fost susținută la prima instanță, cât și din cuprinsul cărței de judecată rezultă, că această acțiune nu poate fi considerată nici ca o acțiune posesorie, nici ca o reclamațiune pentru exercițiul servituței, ci ca o acțiune petitorie; că, dar astfel privită acțiunea, urmează a se vedea dacă judecătoria era competente să o judece ca primă instanță;

Având în vedere că prin acțiune, reclamantul pretinde că imobilul său este liber de orice servitute și tăgăduște lui Th. Atanasiu, dreptul de a avea ferestre de vedere asupra imobilului său; că, deci, acțiunea introdusă la prima instanță, este o acțiune negatorie că, ceea ce s'a dedus în judecată este neexistența dreptului de servitute al lui Th. Atanasiu;

Având în vedere că acesta fiind obiectul acțiunii, ajudecătorul de ocol era competente a statua în primă instanță, căci valoarea dreptului dedus în judecată, dică valoarea dreptului ce se tăgăduște apelantului, nu întrece competența judecătoriilor de ocoale, căci după cum rezultă din raportul d-lui arhitect Doneaud, numit ca expert de tribunal, valoarea activă a pretinsei servituți este inapreciabilă, de oarece prin închiderea ferestrelor, nu s'a adus apelantului vr'o pagubă materială; că, dar, din acest punct de vedere, motivul de apel bazat pe incompetența judecătorului de ocol este nefondat; că, este adevărat că apelantul în apărare a susținut că dânsul are un drept de servitute dobândit prin prescripție; că, ori cât de important ar fi prejudiciul ce s'ar cauza reclamantului, în cazul în care pârâtul ar reuși să dovedească că are dobândit un drept de servitute. mijlocul de apărare invocat de pârât nu poate avea de efect schimbarea competenței; că, însă, chiar dacă s'ar admite că competența se stabilește și după cererea formulată de pârât, încă și în acest caz, judecătorul de ocol era competente. În adevăr, valoarea cererei se determină după valoarea ce avea

obiectul în litigiu în momentul intentării acțiunii, căci drepturile părților trebuie apreciate după starea în care se găseau în momentul prezentării cererii în judecată, iar nu după durata procesului; ori, din actele din dosar, din ancheta cu martori, din desbaterile urmate în instanță, se constată în fapt că în momentul intentării acțiunii, servitutea de vedere pretinsă de Th. Atanasiu, chiar dacă ar fi existat, nu putea aduce vr'un prejudiciu apreciabil nici pentru reclamant, căci ferestrele aveau vedere numai pe acoperișul casei sale și nu avea vedere de loc în curtea imobilului său, așa că în momentul intentării acțiunii, servitutea privită din punct de vedere activ și pasiv, avea o valoare inapreciabilă; că, chiar în cursul procesului, starea de fapt s'a schimbat și dacă din punct de vedere pasiv această servitute a devenit importantă, după cum constată expertul, aceasta nu poate avea nici o influență în cece privește fixarea competenței; că, dar, așa fiind, motivul de apel bazat pe incompetența judecătorului de ocol trebuie respins;

Având în vedere că, astfel, fiind înlăturat primul motiv de apel, urmează a se cerceta motivele de fond invocate de apelant;

Având în vedere că apelantul a pretins că rău s'a admis acțiunea la prima instanță, întrucât dânsul are dobândit prin prescripție un drept de servitute de vedere asupra imobilului din strada Smârdan 49, cerând pentru dovedirea acestui fapt proba cu martori; că, servitutea de vedere — servitute aparentă și continuă — putând fi dobândită prin prescripție, tribunalul prin jurnalele No. 691 și 4614 din 1913, a încuviințat ancheta cu martori pentru ambele părți;

Având în vedere că apelantul cu martorii propuși și ascuțați la fața locului, nu a putut face dovada alegațiunii sale, căci martorii propuși de dânsul au cunoștință de existența ferestrelor de mai puțin de 30 ani, astfel că chiar dacă s'ar considera ca sincere declarațiunile lor, încă cu depozițiunile martorilor apelantul nu a putut face dovada că ferestrele au fost deschise acum 30 ani, pentru ca să poată invoca prescripțiunea. Este adevărat că un singur martor, dintre cei propuși de apelant, Demetra Ionescu Mirea, declară că ferestrele dela etaj au existat încă dela 1880, adică de mai bine de 30 ani; declarația acestei martore nu poate fi luată în con-

siderație însă, căci arătările ei sunt desmințite de martorii intimatului, în special de martorul E. Demetrescu-Mirea, și chiar în declarațiile acestei martore se văd ezitări și contraziceri, care învederează nesinceritatea declarațiunii ei;

Având în vedere că nu numai că apelantul nu a putut face dovadă că a dobândit o servitute de vedere prin prescripție, dar mai mult încă, intimatul, cu martorii propuși a făcut dânsul dovadă, că apelantul nu a dobândit acest drept. În adevăr, toți martorii propuși de intimat declară că înainte vreme Hotelul Concordia a suferit două incendii, din care unul pe la 1884—1885, și că până la acest incendiu Hotelul Concordia nu avea decât parter și etaj, și că numai după acest incendiu s'a adăogat etajul la care se aflau deschise ferestrele în litigiu;

Că, dar, chiar dacă s'ar admite că ferestrele s'au deschis cu ocazia ridicării noului etaj, dela această dată sunt mai puțin de 30 ani și deci nu poate fi vorba de prescripție; că, actul de partaj din 1877, prezentat de apelant în instanță, pentru a înlătura depozițiunile acestor martori nu poate avea nici o înrăurire în cauză, căci din acest act, dacă rezultă că la acea epocă există Hotelul Concordia, din acest act însă nu reese că la acea epocă, hotelul avea 3 etaje; că, în afară concordanța ce există în depozițiile acestor martori și de calitatea persoanelor care învederează sinceritatea declarațiunilor lor, și din actele produse la dosar de intimat, rezultă puternice prezumțiuni de neexistența vr'unui drept de servitute. În adevăr, în actul de expertiză din anul 1892, al Creditului funciar urban din București, făcut cu ocazia cererii de împrumut cu ipotecă asupra imobilului din strada Smârdan No. 49, se citește: «proprietatea (adică imobilul din strada Smârdan No. 49) este închisă jurîmprejur de zidurile clădirilor existente. Ea nu este supusă la nici un fel de servitute aparentă, sau declarată de proprietar»; că, iarăși, dacă hotelul Concordia avea un drept de servitute asupra imobilului cu No. 49 din strada Smârdan, nu se explică pentru ce nu s'a trecut acest drept în actul de vânzare al apelantului transcris la No. 4354 din 1911, când în act se văd trecute drepturile de servitute de vedere, ce hotelul Concordia are asupra altui imobil;

Că, dar, din depozițiunile martorilor propuși de

intimat, din actele prezentate de dânsul, rezultând în mod evident că apelantul nu a putut dobândi vr'un drept de servitute de vedere asupra imobilului, proprietatea intimatului, cererea formulată de Th. Atanasiu de a i se admite un supliment de martori și a se ordona o nouă expertiză devine inutilă.

Având în vedere că și în ipoteza în care s'ar considera ca sinceră depozițiunea martorei Demetra Ionescu Mirea și s'ar admite dar ca dovedit faptul că, la 1880, a existat fereastra dela etaj, încă și în această ipoteză Th. Atanasiu nu ar putea invoca cu succes prescripția, căci din actele prezentate de intimat rezultă că cursul prescripțiunei a fost suspendat mai bine de trei ani, adică dela 4 Iulie 1906, epoca decesului lui David Alpern, fostul proprietar al imobilului din strada Smârdan No. 49 și până la 29 August 1909, data la care unul din moștenitorii săi Tereza a devenit majoră (extractul de naștere No. 478 din 1888, primăria comunei Focșani, extractul de moarte No. 22 din 1906, primăria Capitalei);

Având în vedere în fine și ipoteza cea mai favorabilă apelantului Th. Atanasiu, dacă s'ar presupune că a dovedit că ferestrele în litigiu ar fi existat deschise de mai bine de treizeci de ani, și că prescripțiunea nu a fost suspendată, nici în această ipoteză Th. Atanasiu nu ar putea invoca cu succes prescripțiunea, posesiunea sa fiind exercitată prin simplă îngăduință;

Având în vedere că potrivit art. 1853, c. civ., posesiunea ce se exercită prin simplă îngăduință nu constituie o posesiune sub nume de proprietar; că, principiul de drept nefiind contestat nici de apelant, urmează a se vedea dacă în fapt intimatul a făcut dovada că posesiunea exercitată de Th. Atanasiu și autorii săi a fost exercitată prin îngăduință;

Având în vedere că în doctrină și jurisprudență este unanim admis că există îngăduință, atunci când actele de posesiune, exercitate de proprietarul fondului dominant, nu aduc un prejudiciu apreciabil proprietarului fondului servant și când acesta din urmă nu are un interes serios a se opune;

Având în vedere că se constată în fapt, din depozițiunile chiar ale martorilor apelantului, că ferestrele deschise în zidul hotelului Concordia dădeau numai pe acoperișul imobilului intimatului, și că

aceste ferestre nu se vedeau din nici un punct al Curții; că acest fapt este necontestat chiar și de apelant;

Că astfel fiind, este în afară de orice îndoială că aceste ferestre nu puteau aduce vr'un prejudiciu proprietarului fondului servant, căci o vedere, ca să supere, presupune că vede ceva în curtea sau imobilul vecin; că, dar neaducând nici o supărare proprietarului imobilului servant, dânsul nu avea un interes serios a se opune;

Că dar, astfel fiind, intimatul a făcut dovada îngăduinței, iar apelantul nu a făcut dovada contrarie; că astfel fiind, și din acest punct de vedere Th. Atanasiu nu poate invoca prescripțiunea; că, dar, apelul său rămâne nefondat și din punctul de vedere al îngăduinței.

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

Semnați: C. C. Bossie, C. Prodan.

NOTĂ.— Sentința de mai sus a fost confirmată de Curtea de casațiune, secția I, prin decizia de respingere a recursului, No. 425 din 23 Septembrie 1914. Vezi *Dreptul*, No. 69 a. e.

JUDECĂTORIA OCOLULUI VII BUCUREȘTI

Audiența dela 14 Ianuarie 1914

Judecător, Sp. Popescu

Matilda C. Marian cu Primăria comunei Buceurești

TIMBRU ȘI ÎNREGISTRARE. — DOTĂ. — UZUFRACT. — CALCULAREA TAXEI DUPĂ LEGEA MAXIMULUI. — ART. 64. LIT. D, L. TIMBRULUI.

Taxele prevăzute de legea maximului se calculează, când e vorba de o dotă care consistă într'un drept de uzufruct, după evaluarea ce se va face venitului înmulțit cu 10, potrivit regulei prevăzută de art. 64, lit. d, din legea timbrului pentru transmisiunile de uzufruct.

Judecătoria,

Având în vedere că, prin acțiune, Primăria orașului Buceurești este chemată în judecată pentru a fi obligată la restituirea sumei de 300 lei, ce reprezintă taxa încasată în plus și pe nedrept la un act dotal;

Având în vedere că din actele procesului și debateri rezultă că primăria, pe baza legii asupra maximului taxelor și contribuțiilor comunale din 27 Martie 1903, a perceput ca taxă și a încasat suma de 500 lei, la actul dotal al reclamantei;

Având vedere că, pentru a percepe această sumă, s'a considerat actul dotal ca având valoarea de 100.000 lei; aceasta rezultă atât din recipisa de încasare cât și din apărările primăriei în instanță.

Având în vedere însă că, pentru considerațiunile ce urmează, judecătoria crede și stabilește că valoarea actului dotal nu era decât de 50.000 lei, la care taxa de perceput era de 200 lei și că deci diferența de 300 lei a fost încasată pe nedrept;

Considerând, în adevăr, că legea maximului stabilește diferite taxe de atât la mie, luând de bază valoarea totală a dotei exprimată în cifră totală, fără să se ocupe de cazul când dota consistă într'un uzufruct, o rentă sau redevență periodică;

Că, în speță, prin actul dotal se constituie ca dată un drept de uzufruct în valoare de 5.000 lei anual, pe care reclamanta l'avea moștenire dela soțul său anterior decedat. Chestiunea este deci de a se ști care este în asemenea caz valoarea dotei în cifră totală.

Având în vedere că dacă am considera că la un drept de uzufruct de 5.000 lei corespunde o valoare totală de 100.000 lei, multiplicând adică țifra anuală a uzufructului cu 20, ar trebui să considerăm implicit că dreptul de uzufruct durează la infinit, cum durează în genere venitul unui capital, pe când în realitate uzufructul se stinge cu moartea beneficiarului. De aci rezultă că, dacă pentru a afla capitalul corespunzător unui venit în genere se va înmulți țifra venitului cu 20, nu e admisibil însă să se aplice aceeași normă în ce privește capitalul, fondul sau valoarea totală ce corespunde unui drept de uzufruct;

Că, pentru a fixa norma după care are a se face calculul în asemenea caz, urmează să se aibă în vedere pe lângă caracterul de vremelnicie al uzufructului și faptul că nu e decât o fracțiune a dreptului de proprietate, care împreună cu cealaltă fracțiune, nuda proprietate, formează dreptul de proprietate întreg; că, dacă pentru evaluarea dreptului de proprietate întreg este admisibil a multiplica venitul cu 20 și considerând cel puțin teoreticește că uzufructul și nuda proprietate sunt fiecare jumătatea dreptului de proprietate, rezultă ca normă pentru evaluarea fiecăruia din cele 2 jumătăți, că va trebui să multiplicăm valoarea anuală a uzufructului cu 10, iar pentru nuda proprietate să înmulțim evaluarea venitului anual tot cu 10;

Că, acest sistem, care în rațiune pare mai puțin arbitrar ca oricare altul, este consacrat de legiuitor în legea timbrului prin art. 64 lit. *d* și *g*, cu ocazia fixării taxelor de înregistrare pentru transmisiunile de drepturi, unde în special pentru transmisiunile de uzufruct se spune la lit. *d* că evaluarea se va face multiplicând venitul cu 10. Este adevărat că legea timbrului prevede această normă în ce privește taxele de înregistrare, ceea ce nu e tot una cu taxele comunale pe baza legii maximului, însă regula fiind fundată pe rațiune și pe natura dreptului de uzufruct, se poate spune că este o regulă de principiu, care poate ca atare să se aplice prin analogie și în alte cazuri, deci și în speță unde este aceeași rațiune, iar nu o regulă restrictivă de interpretare și aplicare, mai ales că legea maximului neprevăzând norma de calcul, urmează să luăm această normă de acolo de unde legiuitorul a prevăzut-o, deși în alt scop, dar derivând-o din aceeași necesitate de fapt și de rațiune;

Că, aplicând în speță această normă de calcul, multiplicând adică uzufructul anual de 5.000 lei cu 10, rezultă că valoarea dotei este de 50.000 lei, la care conform tabloului din legea maximului aplicând taxa de 4%, urmează că taxa totală de perceput era de 200 lei iar nu de 500; deci diferența de 300 lei a fost încasată pe nedrept și ca atare primăria urmează a fi obligată să restituie această diferență;

Că, dar acțiunea e fondată, iar spesele de judecată se fixează după apreciere la 30 lei. În ce privește procentele nu se pot acorda de cât dela intentarea acțiunii, deși se cere dela 21 Iulie 1913.

Pentru aceste motive, admite acțiunea¹⁾.

Semnați; Sp. Popescu.

1) Această carte de judecată a fost confirmată în apel prin sentința tribunalului Ilfov secția III, No. 35 din 7 Maiu 1914, care a admis faptele și motivele judelei de ocol.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

CURTEA DE APEL DIN LYON

15 Octombrie 1913

CURTAJ MATRIMONIAL (PETITORI). — CARACTER LICIT. — MANDAT TACIT. — ART. 996, 998, 1534, 1547, 953 și 960 C. CIV. ROM.

CURTAJ MATRIMONIAL. — MANDAT TACIT. — SALARIU. — DOVADĂ. — ART. 1533 și 1534 C. CIV.

CURTAJ MATRIMONIAL. — MANDAT TACIT. — SALARIU. — FIXARE JUDICIARĂ. — ART. 1547 și 1548 C. CIV.

¹⁰ Nu se poate atribui, *a priori* și în lipsa unei clauze contrarii legilor și bunelor moravuri, un caracter ilicit sau imoral unei convențiuni prin care un intermediar se angajează a căuta și a propune mandantului său, în vederea căsătoriei,

un tânăr sau o tânără care să satisfacă oarecari condițiuni determinate de vârstă, de familie, de avere și de situație socială.

Puțin importă ca acest mandat să fie gratuit sau salariat, mandantul păstrând, într'un caz și în altul, toată libertatea pentru a examina și a accepta sau refuza propunerile ce i sunt făcute. Convenția nu ar putea fi viciată decât dacă mandatarul ar întrebuița manopere frauduloase pentru a induce pe mandant în eroare și a i surprinde consimțământul.

2° Existența unui mandat tacit, dat de doui părinți de familie în scopul de a se negocia căsătoria copiilor lor, nu poate fi contestată, când se recunoaște de dânsii că au acceptat, prin această negociere, serviciile unui intermediar care conduce o agenție de informații matrimoniale.

Și nu se poate pretinde că o asemenea intervenție ar fi curat benevolă și nu ar îngădui nici o remunerațiune, atunci când ei cunoșteau profesia intermediarului și s'au adresat la dânsul pentru alte proiecte de căsătorie plătindu-i onorarii.

3° În lipsă de acord între părți asupra țifrei salariului, aparține judecătorilor de a o fixa ținând socoteală de timpul întrebuițat, de serviciile aduse și de cheltuelile ocazionate.

(*Pand. fr. périod.* 1914. 2. 102).

Observațiune. — Deciziunile Curților de apel și ale tribunalelor, care recunosc caracterul licit al curtagiului matrimonial, sunt foarte numeroase (V. trib. de Liseux, 21 Ian. 1903. S. și P. 1903. 2. 182; *Pand. fr.*, 1903. 2. 49. Trib. de Toulouse, 15 Iunie 1903, *Pand. périod.*, 1906. 2. 342; Agen, 13 Dec. 1909, *Pand. périod.*, 1910. 2. 211; Cas. rom. și trib. Ilfov, *Dreptul* No. 60 din 1899, decizii publicate și adnotate de d-l D. Alexandresco în Sirey, 1901. 4. 37. Judec. ocol. V, București, 4 Sept. 1912, carte de judecată dată de noi ca magistrat-stagiar și adnotată în chip elogios de profesorul decan dela Iași). Tot în acest sens se pronunță și o parte însemnată din doctrină (A se vedea numeroasele autorități citate de d-l D. Alexandresco în tom. I al coment. sale, p. 553, *ad notam*, ed. a 2-a. Cu toate acestea, nulitatea curtagiului matrimonial are partizani atât în doctrina cât și în jurisprudența franceză (V. C. Pau., 9 Aug. 1904, S. și P. 1905. 2. 15; trib. Sena, 15 Martie 1904, *Rec. de la Gaz. Pal.* 1904. 1. 457) cum și în jurisprudența belgiană (V. Cas. belg., 16 Mart. 1905, S. și P. 1908. 4. 22; *Pand. périod.* 1908. 4. 22).

De îndată ce recunoaștem curtagiului matrimonial caracterul licit, mandatul de a negocia o căsătorie este un mandat valabil, și ca orice mandat, poate fi tacit, și aparține judecătorilor de fond de a constata în mod suveran existența lui după regulile dreptului comun.

Curtea din Lyon, prin decizia raportată mai sus, după ce a dedus din circumstanțele cauzei proba că mandatul era salariat, pare a admite că dacă salariul intermediarului a fost fixat de acord între părți, această convenție ar fi făcut legea părților și s'ar fi impus judecătorilor. Cu toate acestea, jurisprudența recunoaște judecătorilor puterea de a reduce salariul mandatarului, convenit între părți. Curtea din Agen a decis în acest sens că salariul unui intermediar care a negociat o căsătorie trebuie a fi fixat ținând cont de munca depusă, de serviciile aduse și de cheltuelile ocazionate, iar nu de averea ce a procurat mandantului său (V. Agen, 13 Dec 1909, *Pand. périod.*, 1910. 2. 211).

S. R.

BIBLIOGRAFIE

Em. Dan, *avocal.* — *Codul de procedură civilă, adnotat.* Un mare volum în 4° de 980 pagini, editura librăriei Alcalay & C-nie, București, 1914.

Confratele nostru, d-l Em. Dan, care și-a făcut un bun renume prin munca inteligentă și stăruitoare ce a depus pentru adnotarea *Codului de procedură civilă*, a dat la lumină o nouă ediție a acestei lucrări foarte utilă și indispensabilă profesiei noastre.

După cum constată d-l profesor Toma Stelian, în prefața ce însoțește această ediție, noua lucrare a d-lui Dan se prezintă în cele mai bune condițiuni, nu numai pentru a fi consultată cu folos de judecători și avocați, în practica judecătorească, precum și de oamenii de știință cari caută să ridice studiul procedurii civile la înălțimea unei adevărate științe de drept, dar încă și pentru a fi cercetată cu interes de cei ce doritori de a simplifica judecarea proceselor și de a asigura cât mai mult creditul, vor întreprinde o adâncă reformă a procedurii civile și mai ales a dispozițiilor privitoare la execuțiunea silită.

În adevăr, urmând exemplul lucrărilor analoage străine, d-l Dan nu s'a mulțumit a înșiră, sub diferite articole, deciziuni de specii, variate, contradictorii, cari foarte adeseori nu merită numele de jurisprudențe; a făcut ceva mai mult și mai folositor: a indicat starea doctrinei în privința chestiunilor provocate sau rezolvite de textele legii; a ales deciziunile mai importante referitoare la asemenea chestiuni; și, pentru a înlesni căutarea lor, după natura materiilor, a adăugat un indice de materiile, cuprinse în adnotațiuni.

Cu modul acesta, *Codul de procedură civilă adnotat* de d-l Dan, va putea fi consultat cu înlesnire și folos, și suntem încredințați că va avea, ca și la prima edițiune, cel mai deplin succes.

